

BURHANETTİN DURAN

Sokaktan medet ummak

George Floyd'un ırkçı polis şiddetiyle öldürülmesine tepkiyle ABD'de 140 şehre yayılan protestolar ve Başkan Trump'ın orduyu kullanma tehdidi "sokak" olgusunu yeniden öne çıkardı. Yeniden diyorum çünkü sokak hareketleri ile siyaseti şekillendirme arayışı sadece son 30 yılda bile birçok kez gündemi işgal etti. 1989'da Çekoslovakya'da başlayarak Doğu Avrupa'da etkili olan Kadife devrimler, komünist rejimleri sona erdiren bir demokratikleşme dalgası olarak görüldü. Çekoslovakya'nın bölünmesine sebep olsa da genelde Kadife devrimler barışçıl olmaları sebebiyle olumlu bulunur.

2010 sonunda Tunus'ta bir seyyar satıcının kendini yakmasıyla başlayan Arap isyanlarının da benzer bir demokratikleşme dalgasını Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya getirmesi beklendi. Statükocu Körfez Ülkelerinin müdahalesi sonucu Mısır'da darbeci Sisi yönetimi Tahrir devriminin getirdiği değişimi geri çevirdi. Suriye ve Yemen uzun süreli bir iç savaşa sürüklendi. Tunus, Nahda lideri Gannuşî'nin feraseti ve fedakarlığı ile ayakta kalmaya çalışıyor. Temel sıkıntı, protestoların şiddet kullanan radikal gruplar tarafından çalınmasıydı. Liderliğe sahip olmayan kitlelerin devirdikleri yönetimlerin yerine istikrarlı yenilerini getirememesiydi. Dahası, dış dinamiklerin (istihbarat örgütlerinin ve maşalarının) protestoları kendi siyasi emellerine alet edebilme gücüydü.

Kuşkusuz sokağın şiddeti ile yüzleşen ve bunu yönetebilen en başarılı ülke Türkiye olmuştur. 2013'te Gezi olaylarının şiddet ve yağma ile kalkışmaya dönüştürülmesini aşabilen ülkemiz sonrasında farklı formlardaki diğer dış müdahaleleri bastırdı. FETÖ'nün 17-25 Aralık yargı darbe girişimi ve 2015'te PKK'nın Güneydoğudaki şehirlerimizi hendek çatışmalarıyla esir alma çabası engellendi. 15 Temmuz darbe girişimi ile FETÖ dahil bu tür operasyonlarda yer alan aparatlar temizlendi. Haklı taleplerle de olsa sokağa çıkmanın değişim getirmediğine örnekler Batı demokrasilerinden de verilebilir. Meşhur Fransız devriminin ülkesinde Kasım 2018'deki sarı yeleklilerin protestoları Paris'e yanan arabalardan ve yağmalanan mağazalardan fazlasını getirmedi. En son örnek ise ABD.

İç savaştan (1861) bu yana çözülemeyen kurumsal ırkçılığa sokaklarda verilen tepki hızla şiddet ve yağmaya dönüştü. Lidersizlik ve Antifa gibi radikal grupların protestoların ruhunu çalması süreci kötü yönetse de Trump'ın eline koz verdi. Modern Amerikan tarihinde ilkler gerçekleşti. Beyaz Saray'ın etrafındaki kalabalık Trump'ın elinde İncil ile yürüyüşü için sert müdahale ile dağıtıldı. ABD Genelkurmay başkanı üniformasıyla meydanlara çıkarken "halka karşı ordunun kullanılması" tartışması Amerikan demokrasisinin yeni bir krizi olarak kodlandı. Hatta ABD Adalet Bakanı W. Barr'ın protestolarda "dış mihrakların" ve Antifa'ya bağlı "ekstrem provokatörlerin" rol oynadığını söyledi. "Dış mihrakların" sosyal

medyayı kullanarak ABD toplumunu bölmeye çalıştığını iddia etti. ABD'deki protestolar Kasım'daki seçimlerin malzemesi olmaktan öteye geçecek mi göreceğiz. Bütün bu örnekler aslında sokaktan medet ummanın siyasete yaramadığını gösteriyor.

Türkiye'de 18 yıllık AK Parti iktidarından kurtulmak için [CHP](#) çok kez sokaklardan medet umdu. Neredeyse her formu denedi: 2007 Cumhuriyet mitingleri, 2013 Gezi kalkışması ve Kılıçdaroğlu'nun Haziran 2017'de Ankara'dan İstanbul'a yürüyüşü. HDP'nin kışkırttığı 6-8 Ekim 2014 olayları ile masum canların kanı döküldü. Şimdi yeniden CHP'ye yol gösteren bazı radikal çevreler sokağa işaret ediyor. İki HDP'li ve bir CHP'li ismin milletvekilliğinin düşürülmesini "parlamentoda darbe" diye adlandırıyor ve ABD'deki protestolardan ders almaktan bahsediyorlar. Bir ders varsa o da sokağa çıkmanın neleri kazandırmadığını ve neleri kaybettirdiğini hatırlamaktır. Umarım, Kılıçdaroğlu "bizi sokağa çekmek istiyorlar" cümlesini umarım radikallerin partisini sokağa sürüklemesini meşrulaştırmak için kurmuyordur. İktidar değişimi için tek meşru yol sandıktır. Onu da koruyacak 15 Temmuz gecesinde kendini gösteren milli iradedir.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları *Turkuvaz Medya Grubu'na* aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.
Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Serrac'ın ziyareti ve Libya'da yeni dönem (5.6.2020)**
- > **Bugün Minneapolis'te, yarın nerede? (2.6.2020)**
- > **Yeni Partilerin Aşıl Topuğu (30.5.2020)**

SABAH

SABAH